

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

7 Qua[n]do plures sunt causæ damni æquè principales, vel æquè
secundariæ. quæ videntur æqualiter contulisse ad totum damnum, ad
quid singulæ teneantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

DVBITATIO VII.

Quando plures sunt cause damni æque principales, vel æque secundaria, quæ videantur equaliter contulisse ad totum damnum, ad quid singula teneantur.

52 **R**espondeo Primò, Tenentur æquas portiones ad restitutionem damni conferre. Secundo, In defectum reliquorum, quisque tenetur in solidum. Tertio, Ei, qui prius soluit, tenetur reliqui, singuli pro sua parte. v.g. tres communi consilio incenderunt domum valentem 3000. aureorum, quisque tenetur conferre 1000. pro sua parte: si duo nolint, tertius tenetur in solidum; sed tunc habet ius exigendi 1000. ab utroque sociorum. Primum patet; quia cum eodem modo & æque principaliter ad damnum sint cooperati, equaliter tenentur ad eius reparationem; ac proinde æquis partibus. Secundum patet; quia quisque cooperatur ad totum damnum: ergo in defectum sociorum tenetur ad reparationem totius. Tertium patet; quia ius, quod habebat dominus exigendi a singulis partem, translatum est in eum, qui pro sociis satisfecit; non enim pro eis satisfecit, ut essent omnino liberi, sed quia illis nolentibus, tenebatur domino restitutionem procurare: ergo potest ab illis reperere, quod nomine illorum domino dedit, quodque ipsi dare debuissent. Confirmatur Primò, Quia in hoc rectè eorum negotium gessit, ac proinde ipsi ratum habere tenentur. Secundo, Quia dum nolunt soluere, non solum creditor, sed etiam socio iniuriam faciunt, cogentes eum soluere pro ipsis; ergo potest ab illis reperere. Tertio, Quia alias peior esset conditio eius, quem prius pœnit. Nec obstat, quòd ipse alios induxit ad damnum inferendum; quia si non impetrauit, nec coegit, nec induxit in sui gratiam, ut facerent, sed ob communem utilitatem; omnes censentur eodem gradu & loco cooperati: nec quicquam videtur totum onus damni in se recipere. vnde singuli ad suas portiones conferendas eodem gradu tenentur, ac proinde qui totum soluit, 53 potest à ceteris suas partes exigere. Contrarium tenent Caietanus, Sotus, & Bañes supra; nempe eum, qui induxit alios, non posse exigere ab illis ut partes conferant, eò quòd ipsis sit causa damni, inducendo in societatem maleficii. Sed quod diximus est verius: quia non fecit illis iniuriam, sed volentes & consentientes induxit.

54 **Q**ui alios induxit. 55 **E**x his sequitur, non esse vniuersè verum, quod docet Angelus v. Furtum, num. 16. *Vno solvente, ceteros non teneri illi refundere, nisi fuerint causa, sine qua ille, qui soluit, non fuisset inductus in crimen.* est enim hoc sit verum in principali auctore solvente, respectu executoris, & in executore respectu reliquorum, ut dictum est; non tamen est verum in duobus executoribus, vel consultoribus, vel laudatoribus, &c. quorum alter non induxit alterum in crimen: neque in laudante, consentiente, consultore, &c. quorum alius alium non induxit, sed tantum induxerunt executores. Fateor tamen, in foro externo non dari actionem in socios, propter commissum crimen; & hoc est quod significatur L. Si plures. 17. 7. de dolo, quam citat Angelus.

DVBITATIO VIII.

Vtrum si is, qui damnum accepit, vni sociorum obligationem restituendi condonet, reliqui maneant liberi.

Respondeo & Dico Primò, Si condonet auctori principali; qui secundo loco tenebatur, manent liberi. Est comunis sententia DD. Patet; quia hæc remissio est instar solutionis: (vnde solet à Iurisperitis vocari acceptilatio, quæ est imaginaria quædam solutio) atqui solvente eo qui primo loco tenebatur, ceteri manent liberi, ut patet ex dictis: ergo, &c. vide Medinam q. 8. dub. 3. & Sotum lib. 4. q. 7. art. 3. in fine.

Dico Secundo, Si remittat ei, qui secundo loco tenebatur, non idèo liberatur is, qui primo loco. Ratio est; quia obligatio principalis auctoris non pendet ex obligatione secundarij, sed contra. quo fit, ut secundario solvente, tenetur ei principalis ex integro; solvente autem principali auctore, secundarius nihil tenetur ei rependere.

Dico Tertio, Quando plures eodem gradu tenentur, (id est, æque primò, vel æque secundario) est vni perfecta fiat remissio, non idèo ceteri sunt liberi à suarum partium restitutione. Ratio est; quia obligatio vnius non pendet ab altero, sed omnes æque mediatè vel immediatè se habent ad damnum.

Sed difficultas est, quantum quisque debeat, si id, quod superest, in solidum sit compensandum, v.g. Titius, Stichus & Caius intulerunt damnum 300 aureorum, & Caius fit remissio.

Resp. Stichum & Titium debere suas partes, nempe vtrumque seorsim 100. Quòd si Titius noluit restituere, vel non possit, Stichus non tenebitur ad totam portionem Titij, sed solum ad dimidiam, nempe ad 50. vnde in vniuersum ut restitutionem faciat, non tenebitur nisi ad 150. non autem ad 200. vel 300. Ratio est; quia alterum dimidium portionis Stichij, qui non volebat vel non poterat restituere, ferre debet Caius, cui facta est remissio, nam eam ferre debuisset, si nulla remissio facta fuisset: atqui per remissionem non possunt socij grauari, sicut nec per solutionem. Itaque dum Caius fit remissio, triplex remissio ei fieri intelligenda est. Primò, Eius partis, quæ deberet, ceteris conspirantibus ad restitutionem, nempe 100. aureorum. Secundo, Partis, quam deberet, vno recusante restitutionem, nempe 150. si enim Stichus noluisse restituere, tunc Caius cum Titio debuisset restituere in solidum, collatis vtriusque 150. Tertio, Totius, quod debuisset soluere, utroque socio resolutionem recusante, nempe 300.

DVBITATIO IX.

Quomodo censetur quis causa damni negativè.

Respondeo, Si non impediatur damnum, dum Rex officia tenetur, hoc fit tribus modis, qui notantur his verbis, *mutus, non obstans, non manifestans.* Mutus dicitur, qui omittit præcipere, si erat Superior; consulere, si consultor; clamare aut strepitum